

## Selvitys- ja lausunto eduskunnan oikeusasiamiehen kanslialle

KH 07.02.2022 § 26  
216/08.01.02/2022

Valmistelija

Henkilöstöpäällikkö Thomas Grönholm

Loviisan kaupunginhallitus on 20.9.2021 (§ 43) antanut lausunnon aluehallintovirastolle Loviisan sataman toiminnan muutoksista. Kaupunginhallituksen lausunnosta on 29.10.2021 tehty kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tämän johdosta eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia on 2.11.2021 päivätyllä kirjeellä pyytänyt Loviisan kaupunginhallitukselta selvitystä ja lausuntoa asiasta viimeistään 21.2.2022.

### **Kantelussa esille tuodut asiat**

Kantelun mukaan kaupunginhallituksen lausunnon oli laatinut kaupunginjohtaja Jan D. Oker-Blom, joka oli myös asian valmistelija ja esittelijä. Kantelussa todetaan, että kaupunginhallitukselta ei ollut tiedossaan hallintolain 31. §:ssä tarkoitetulla tavalla asian ratkaisemiseksi tarpeellisia tietoja sekä selvityksiä. Kaupunginjohtaja ei lausunnossaan ottanut esille eikä antanut kaupunginhallituksen tietoon kaupungin ympäristösuojeluviranomaisen lausuntoa ja siinä esitettyjä asioita ja seikkoja. Kaupunginjohtaja ei tuonut kaupunginhallituksen tietoon edes korkeimman hallinto-oikeuden lainvoimaista päätöstä KHO 24.6.2021, taltionumero 381, joka koskee metallijätteen käsittelyajan rajaamista Loviisan satamassa. Ympäristösuojelusihteerin lausunnossa todettiin, että "Loviisan kaupungin ympäristösuojeluyksikkö katsoo, että KHO:n päätös on lupamääräystä A2 koskien asianmukaisesti perusteltu ja että sitä ei siksi voi muuttaa aluehallintoviraston päätöksellä". Kantelijoiden käytettävissä olevien tietojen mukaan kaupunginjohtajalla on yhteyksiä ja intressejä Loviisan sataman toimintaan. Kaupunginjohtaja omistaa osakkeita Nordström-yhtiöistä, jotka ovat Loviisan sataman tärkeimpiä toimijoita. Vuosina 2007–2013 kaupunginjohtaja oli myös sukunsa huolinta- ja rahtauskonserni Nordströmin emoyhtiön hallituksessa. Kaupunginjohtaja on Kiinteistö Oy Petsamo Stevedoring Fastighets Ab:n hallituksen puheenjohtaja ja yhdessä hallituksessa Nina Lampénin ja Tomi Nordströmin kanssa. Lampén ja Nordström ovat seuraavien satamassa toimivien yhtiöiden hallituksen jäseniä: Oy R. Nordström & Co Ab, Oy Aug. Ljungvist Ab ja Oy The Federations Stevedore Lovisa Ab.

Kantelun mukaan kaupunginjohtajalla on sukulaisuus- ja ystävyysuhde sekä liikekumppanuussuhde edellä mainittujen satamassa toimivien yritysten ja niiden omistajatahojen kanssa. Näille satamassa toimiville yhtiöille olisi Loviisan Satama Oy:n hakemalla tavalla ratkaistusta ympäristöluvanvaraisen toiminnanmuutoksesta odotettavissa erityistä hyötyä. Lisäksi kantelussa viitataan kaupunginjohtajan jäsenyyteen Helsingin Sataman hallituksessa ja hänen valintaansa kaupungin edustajaksi Loviisan Satama Oy:n ja Loviisan Satamakiinteistöt Oy:n vuoden 2021 yhtiökokouksiin.

Kantelussa todetaan, että luottamus päätöksiin syntyy sitä kautta, että ne tehdään huolellisesti, oikein ja ilman vääriä taustavaikuttimia ja muuta mielivaltaa. Kantelun mukaan edellä esitetyn perusteella syntyy vahva ja perusteltu käsitys siitä, että kaupunginjohtajalla oli lausuntoa laatiessaan ja sitä kaupunginhallitukselle esitellessään vääriä vaikuttimia. Kaupunginjohtaja oli käsiteltävän asian tai sen asianosaisten kanssa

sellaisessa suhteessa, joka on vaarantanut hänen puolueettomuutensa. Esteellisyyttä ei kantelijoiden mukaan välttämättä arvioida konkreettisesti vaan riittää, että tässä tapauksessa kaupunginjohtajan puolueettomuus on objektiivisesti ajatellen saattanut vaarantua. Luottamuksensuoja on merkittävä osa vastuullista kunnan toimintaa, organisointia ja päätöksentekoa. Kantelun mukaan kaupunginjohtajan toiminta ei ollut vastuullista ja oli vaarantanut myös luottamuksensuojan. Perustuslain mukaan esittelijä on vastuussa sekä omasta toiminnastaan esittelijänä että siitä, mitä hänen esittelystään on päätetty. Esittelijä vastaa myös päätöksen pohjana olevan selvityksen riittävydestä ja tietojen paikkansapitävyydestä.

Loviisan kaupungin täysin omistama Loviisan Satamakiinteistöt Oy omistaa koko satama-alueen rakennukset ja maa- sekä vesialueet. Loviisan Satamakiinteistöt Oy on vuokrannut rakennukset ja maa- sekä vesialueet Loviisan Satama Oy:lle. Lisäksi on todennäköistä, että Loviisan Satamakiinteistöt Oy on myös suoraan vuokrannut rakennuksia ja maa-alueita muille satamassa toimiville yrityksille. Siten myös Loviisan Satamakiinteistöt Oy:lle olisi Loviisan Satama Oy:n hakemalla tavalla ratkaistusta ympäristöluvanvaraisen toiminnan muutoksesta odotettavissa erityistä hyötyä. Loviisan kaupunginhallituksen puheenjohtaja Arja Isotalo on Loviisan Satamakiinteistöt Oy:n hallituksen jäsen. Siitä huolimatta Isotalo osallistui asian käsittelyyn, kun kaupunginhallitus antoi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Loviisan Satama Oy:n hakemuksesta lausunnon. Kantelussa viitataan hallintolain 28. §:n 1. momentin 5. kohtaan.

Kantelussa epäillään, että kaupunginhallituksen päätöksenteko ei edellä esitetyillä perusteilla ollut lainmukainen eikä täyttänyt hyvän hallinnon vaatimuksia.

### **Loviisan kaupunginhallituksen lausunto 29.10.2021 tehdyn kantelun johdosta**

Loviisan kaupunginhallitus on 20.9.2021 (§ 43) antanut lausunnon aluehallintovirastolle Loviisan sataman toiminnan muutoksista. Toimielin arvioi viime kädessä itsenäisesti valmistelun riittävyden. Kaupunginhallitus on antanut asiasta lausunnon, joten se on katsonut saaneensa asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Loviisan kaupungin ympäristösuojeluviranomainen, joka on antanut oman lausuntonsa asiasta 26.8.2021, on erillinen viranomaistaho kuin kaupunki ja on antanut oman lausuntonsa suoraan Etelä-Suomen aluehallintoviranomaiselle. Todettakoon lisäksi, että kaupunginhallituksella on ollut tiedossaan muut asiaa koskevat asiakirjat, mukaan lukien lausunto, jonka kaupungin oma ympäristösuojelusihteeri on antanut viranhaltijapäätöksenä asiasta.

Loviisan kaupungin täysin omistama Loviisan Satamakiinteistöt Oy omistaa satama-alueen maa- sekä vesialueet. Loviisan Satamakiinteistöt Oy on vuokrannut maa- sekä vesialueet Loviisan Satama Oy:lle sekä joillekin satama-alueella toimiville yrityksille pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla. Vuokralaiset omistavat vuokra-alueillaan sijaitsevat rakennukset. Päätöksestä Loviisan Sataman hakemukseen Loviisan Sataman toiminnan muuttamisesta ja toiminnan aloittamisesta ei koidu erityistä hyötyä tai vahinkoa Loviisan Satamakiinteistöt Oy:lle.

Kaupunginjohtaja on 21.12.2021 antanut asiasta selvityksen, jossa hän tuo esille, että hän on normaalin kokousjärjestyksen mukaan valmistellut ja esitellyt asian kaupunginhallitukselle, eikä asiassa ole aiheutunut esteellisyyttä. Pientä omistajaosuutta yhdessä Loviisan sataman

toimijoista, joka ei ole asiassa asianosaisena, ei voida pitää perusteena kyseenalaistaa riippumattomuus.

Lisäksi kaupunginjohtaja kiistää antamassaan selvityksessä esteellisyyden, puolueellisuuden tai asian huonon, hallintolain vastaisen, valmistelun kaikilta osin ja vaatii, että valitus hylätään ilman seuraamuksia.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on 26.12.2021 antanut asiasta selvityksen, ja selvityksessä hän toteaa, ettei ole ollut asiassa käsittelyssä ja päätöksenteossa esteellinen. Toisin sanoen hallintolain 28. §:n 1. momentin 5. kohta ei tässä tapauksessa täytä esteellisyysperustetta. Täten kaupunginhallituksen puheenjohtaja on selvityksessään todennut, että häneen kohdistuva kantelu esteellisyydestä on hylättävä.

Liite nro 1:

Kaupunginjohtajan selvitys 21.12.2021

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan selvitys 26.12.2021

Esittelijä

Ehdotus

Kaupunginhallitus antaa yllä olevan lausunnon sekä kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen puheenjohtajan selvitykset 29.10.2021 tehdystä kantelusta eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että 20.9.2021 (§ 43) annettu lausunto aluehallintovirastolle Loviisan sataman toiminnan muutoksista on valmisteltu ja tehty hallintolain 28. §:n 1. momentin ja 31. §:n mukaisesti ja täten kantelussa esitetyt vaatimukset tulee hylätä kaikilta osin.

Pykälä tarkastetaan välittömästi.

Päätös

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ilmoitti esteellisyydestä (peruste: asianosainen, hallintolaki, § 28, mom. 1) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Kaupunginjohtaja ilmoitti esteellisyydestä (peruste: asianosainen, hallintolaki, § 28, mom. 1) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Taluspäällikkö ilmoitti esteellisyydestä (peruste: Loviisan Satamakiinteistöt Oy:n hallituksen puheenjohtaja, hallintolaki, § 28, mom. 5) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Tom Liljestrand toimi puheenjohtajana tämän asian osalta ja myös asian esittelijänä.

Päätös ehdotuksen mukainen.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.